

AVRUPA KİMYA SANAYİ EYLEM PLANI

OSBÜK'ün tarafımıza ilettiği, T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün yazısından alınan metin, aşağıda yer almaktadır.

Avrupa Komisyonu (Komisyon), Avrupa Birliği (AB) kimya sektörünün rekabet gücünü artırmak ve modernleşmesini sağlamak amacıyla 8 Temmuz 2025 tarihinde Avrupa Kimya Sanayi Eylem Planını açıklamıştır. Rekabetçilik Pusulası ve Temiz Sanayi Mutabakatı üzerine inşa edilen ve sektör paydaşlarıyla 12 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirilen Stratejik Diyalog temelinde hazırlanan Eylem Planı, otomotiv ve çelik sektörlerinden sonra Komisyon'un sunduğu üçüncü sektör planıdır.

Eylem Planı, temel AB kimyasallar mevzuatını sadeleştirmek ve kolaylaştırmak amacıyla "6. Omnibus" olarak adlandırılan bir basitleştirme torba yasa paketiyle birlikte sunulmuştur. Bu paket; tehlikeli kimyasalların etiketleme kurallarının sadeleştirilmesini, kozmetik düzenlemelerinin netleştirilmesini ve gübreleme ürünleri için kayıt işlemlerinin kolaylaştırılmasını içermektedir. Ayrıca, Avrupa Kimyasallar Ajansı'nın (AKA) yönetişimi ve mali sürdürülebilirliğini güçlendirmeye yönelik bir öneri de yer almaktadır. Bu önlemlerin, sektör için yıllık en az 363 milyon avro tasarruf sağlamasının beklendiği açıklanmıştır.

Eylem Planı, yüksek enerji maliyetleri, adil olmayan küresel rekabet ve zayıf talep gibi temel zorlukları ele alırken; yenilik ve sürdürülebilirliğe yatırım yapılmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, Planın aşağıda sunulan 4 temel alana odaklandığı görülmektedir.

1. Dirençlilik ve Adil Rekabet Ortamı:

- AB'de Kritik üretimin korunmasını sağlamak amacıyla, Komisyon, Üye Devletler ve paydaşlarla birlikte sektördeki kapasite kaybı risklerini ele almak için **Kritik Kimyasallar İttifakını** kuracak; bu İttifak, politika desteği gerektiren kritik üretim tesislerini ve molekülleri belirleyecek ve tedarik zinciri bağımlılıkları ve bozulmalar gibi ticaret sorunlarını ele alacaktır.
- İttifak, yatırım önceliklerini uyumlu hale getirecek, AB ve ulusal projeleri (Avrupa Ortak Çıkar Projeleri - IPCEI'ler dahil) koordine edecek ve yenilik ile bölgesel büyümeyi desteklemek için kritik AB üretim tesislerini destekleyecektir.
- Gümrük Gözetim Sistemi kapsamında daha güçlü bir izlemeye, tedarik çeşitlendirmesine ve 2026 yılında sunulabilecek kritik moleküllere ilişkin olası bir mevzuat önerisine temel oluşturmak üzere üye devletler ve paydaşlara **kritik moleküllerin haritalandırılması** konusunda destek sağlanacaktır.

- Serbest ticaret anlaşmalarının mümkün olmadığı durumlarda sektörel iş birliği anlaşmaları yoluyla **küresel pazarlara erişimin güvence altına alınması** amacıyla uluslararası ortaklarla iş birliği sürdürülecektir.
- **İthalat Gözetim Görev Gücü** kapsamında kimyasalların izlenmesi güçlendirilecek; olası zararlı ithalat artışlarını erken tespit etmek için ticaret savunma araçları kapsamında izleme faaliyetleri artırılacaktır.
- İthal ürünlerin ilgili AB kurallarına uygunluğunu pekiştirmek amacıyla, kimyasallar için **uyumlaştırılmış ve risk temelli denetimlerin geliştirilmesi** desteklenecektir.
- **REACH sisteminin AB Gümrükleri İçin Tek Pencere Ortamı'na entegrasyonu**, Gümrük Birliği Reformu çerçevesindeki **AB Gümrük Veri Merkezi** ve diğer gümrük sistemleri ile birlikte uygulanacak; kimyasalların ulusal piyasa gözetim planlarında önceliklendirilmesi yoluyla ürün güvenliğine ilişkin **uygulamalar ve piyasa gözetimi önlemleri güçlendirilecektir.**

2. Uygun Fiyatlı Enerji ve Karbonsuzlaştırma:

- Komisyon, yüksek enerji ve hammadde maliyetlerini azaltmak amacıyla "Uygun Fiyatlı Enerji Eylem Planı"nı tam hızla uygulamaya koyacaktır.
- Düşük karbonlu hidrojen için net kurallar getirilmiş olup, yıl sonuna kadar daha fazla kimya üreticisinin elektrik maliyetlerini düşürmek üzere AB Emisyon Ticaret Sistemi Devlet Yardımları Rehberi güncellenecek, daha fazla kimyasalın dolaylı maliyet telafisinden faydalanması sağlanacaktır.
- Plan aynı zamanda karbon yakalama, biyokütle ve atık gibi temiz karbon kaynaklarının kullanımını teşvik etmekte ve yenilenebilir enerjiye desteği artırmaktadır.
- **Sanayi Karbonsuzlaştırma Hızlandırıcı Yasası** kapsamında, karbonsuzlaştırma projeleri için izin süreçlerinin (dijitalleşme dahil olmak üzere) **hızlandırılması ve sadeleştirilmesi** önerilecektir.
- **Çevresel izin süreçleriyle ilgili zorlukları**, özellikle karbonsuzlaştırma projeleri açısından ele almak üzere **çevreye ilişkin omnibus** kapsamında bir teklif sunulacaktır.
- Kimyasal geri dönüşümün iyileştirilmesine yönelik bir kamu istişaresi de Planın açıklanması ile aynı gün başlatılmıştır.

3. Öncü Pazarlar Oluşturma ve Yenilikçilik:

- Temiz kimyasallar için talebi artırmak amacıyla mali teşvikler ve vergi önlemleri öne çıkarılmakta olup, yakında sunulacak olan "Sanayi Karbonsuzlaştırma Hızlandırıcı Yasası" ile, **AB menşeli içerik gereklilikleri ile dirençlilik ve sürdürülebilirlik kuralları** belirlenerek pazar büyümesi ve temiz teknoloji yatırımları desteklenecektir.

- **Biyoekonomi Stratejisi ve Döngüsel Ekonomi Yasası** ile, kaynak verimliliği, kimyasal geri dönüşüm artırılarak, fosil bazlı girdilere alternatif olan biyolojik ve geri dönüştürülmüş malzemelerin pazarı güçlendirilecektir.
- Komisyon ayrıca, **AB Yenilikçilik ve İkame Merkezlerini** başlatacak ve 2025-2027 yılları arasında Ufuk Avrupa programı kapsamında, daha güvenli ve sürdürülebilir kimyasal ikamelerin geliştirilmesini hızlandırmak için AB fonlarını harekete geçirecektir.
- Kimya sektöründe yenilikçiliği teşvik etmek ve ödüllendirmek amacıyla bir **İleri Malzemeler Yasası (*Advanced Materials Act*)** önerilecektir.
- **Tek Madde, Tek Değerlendirme** paketi kapsamında öngörüldüğü şekilde, **Ortak Kimyasal Veri Platformu** kullanılmaya başlanacaktır.

4. Düzenleyici Çerçevenin Basitleştirilmesi ve Yeknesaklaştırılması:

- AB'nin rekabet gücünü artırmaya yönelik devam eden çabalarının bir parçası olarak Komisyon, kimya sektörü için yasal uyum maliyetlerini ve idari yükleri azaltmayı amaçlayan altıncı "Basitleştirme Omnibusu"nu açıklamıştır.
- Paket, tehlikeli kimyasalların etiketleme kurallarının sadeleştirilmesi, kozmetik düzenlemelerinin netleştirilmesi ve gübreleme ürünlerinin kayıt işlemlerinin REACH kimyasal mevzuatına uygun hale getirilerek kolaylaştırılmasını içermektedir.
- 2025 yılı sonuna kadar Komisyon, sanayi için kuralları basitleştirmek ve prosedürleri hızlandırmak amacıyla, **REACH düzenlemesine yönelik hedefli bir revizyon teklifi** kabul edecektir. Bu revizyon; **rekabetçilik, güvenlik, emniyet ve sürdürülebilirlik** gibi unsurları dikkate alırken, **insan sağlığının ve çevrenin yüksek düzeyde korunmasını** sağlamaya devam edecektir.
- **AKA Temel Tüzüğü için önerilen değişiklik**, Ajans'a sınıflandırma ve etiketleme, biyosidal ürünler, tehlikeli kimyasalların ithalat ve ihracatı, atık yönetimi ve su gibi birçok AB düzenlemesi kapsamındaki görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli kaynakları, esnekliği ve yapısal uyarlamaları sağlamayı hedeflemektedir.
- **PFAS (per- ve polifloroalkil maddeler) emisyonlarını en aza indirme** taahhüdüne uygun şekilde, bilim temelli bir kısıtlama yapılacaktır; ancak, hayati öneme sahip ve alternatif olmayan alanlarda sıkı koşullar altında kullanılmaya devam edilmesine izin verilecektir. Bu kapsamda, **AB genelinde bir PFAS izleme çerçevesi** oluşturularak veriler merkezileştirilecek ve AB sanayisinin sürdürülebilir dönüşümü için uygulanabilir, bilim temelli çözümler teşvik edilecektir.
- **PFAS kirliliğine ilişkin zorluklara bütüncül yaklaşımı desteklemek amacıyla paydaşları bir araya getiren bir diyalog süreci** başlatılacaktır.

Kimyasallar mevzuatına ilişkin olarak Komisyon tarafından açıklanan Eylem Planı, Plana ilişkin basın açıklaması, Torba Yasa teklifi, Sıkça Sorulan Sorular ve Açıklayıcı Nota https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1755 linkinden erişim sağlanabilmektedir.